

Inleiding :

Argentinië treed als vakantieland in Latijns-Amerika langzaam uit de schaduw van Mexico, Guatemala, Brazilië en de Andeslanden. En terecht, want qua verscheidenheid zijn er weinig landen die kunnen tippen aan het land van Maradona, Evita, Máxima, Pampa en Tango.

Argentinië is één groot natuurreservaat. In elke kompasstreek weer anders. In het zuiden strekt het verwaaide, met struikgewassen bedekte Patagonië zich uit in de richting van Antarctica, terwijl je in het noorden tropische regenwouden en in de zon bakkende woestijnen tegenkomt.

In het oosten stort de Atlantische Oceaan, woongebieden van een overvloed aan zeedieren, zich op de kliffen; in het westen scheidt de besneeuwde Andesbergketen Argentinië van Chili en stroomt het smeltwater van reusachtige gletsjers uitgestrekte meren in.

Een keten van nationale parken staat garant voor ongebremsde activiteiten voor de avondurenreiziger.

Argentinië :

Omdat het land erg uitgestrekt is moeten we vrij regelmatig gebruik maken van het vliegtuig om toch voldoende plaatsen in het land te bezoeken, zo'n 7 keer op Argentijnse bodem.

Met een oppervlakte van 2,8 miljoen km² is Argentinië qua grootte het 8ste land ter wereld en het 2de in Zuid-Amerika, na Brazilië. Dat komt neer op 92x België (30488km²). Terwijl de bevolking slechts 37 miljoen inwoners kent, van wie net iets meer dan een derde in de hoofdstad Buenos Aires woont. Deze verhoudingen staan garant voor de nadrukkelijke ervaring van "ruimte", zodra je de stad uit bent.

Van de noordgrens bij Bolivia, Paraguay en Brazilië naar het zuidelijkste punt je op Vuurland is de afstand 3700 km. Op het breedste punt telt het land nog ruim 1500 km.

Een dikke 14 uur vliegen om zo'n 12000 km te overbruggen brachten ons vanuit Frankfurt naar Buenos Aires

Dag 1 : Brussel-Frankfurt-Buenos Aires

's Namiddags bijeenkomst op de luchthaven van Brussel Nationaal voor vertrek per lijnvlucht van LUFTHANSA naar Frankfurt. Aansluitend vertrek per regelmatige lijnvlucht van LUFTHANSA naar Buenos Aires.

Dag 2 : Buenos Aires

's Morgens komen we aan op de internationale luchthaven van Ezeiza. En worden we overgebracht naar het centraal gelegen en stijlvolle vijfsterren MARRIOTT hotel, gelegen aan het begin van de bekendste wandelstraat van **Buenos Aires** : Calle Florida.

Buiten dit stedelijke gebied, is Argentinië vooral een groot, leeg land. Dit was precies de aantrekkingskracht die het zo lang heeft gehad op al die Europeanen die er in de 19e en 20e eeuw naartoe emigreerden. Vooral in Buenos Aires waan je je daardoor in Europa: een mengelmoes van Spanje, Italië, Frankrijk en nog een aantal andere landen van het oude continent. De levendige wereldstad heeft een rijk cultureel erfgoed met veel musea, kerken, culturele evenementen en tangocafés.

In de hoofdstad moeten we wennen aan de drukte. Het is onbewolkt en rond de 25 graden.

Eerst slenteren we door de straten van de binnenstad en doen aan windowshoppig op de **Calle Florida**. Zowat de belangrijkste winkelstraat. met prestigieuze shoppingcentra.

We verkennen verder ook het oude centrum. **Plaza de Mayo** is het hart van Buenos Aires.

Met zijn neoklassieke architectuur doet het plein sterk denken aan Zuid-Europese steden. In de Cabildo, het oude gemeentehuis, spanden de vrijheidsstrijders in mei 1810 samen om de onafhankelijkheid uit te roepen.

Plaza de Mayo verder bekend van het Casa Rosada en van de Dwaze Moeders. (de belichaming van het burgerverzet tegen de schending van de mensenrechten en de militaire dictatuur) De Dwaze Moeders zijn er vandaag niet (alleen op donderdag middag), maar we kunnen wel genieten van het uitzicht op het Casa Rosada, van waaruit Evita Peron het volk toesprak. De ranke piramide in het midden voor de Casa Rosada herinnerd aan de revolutie van 25 mei 1810, toen de junta de macht afnam van de Spaanse onderkoning.

Op een andere hoek van de brede Avenida de Mayo staat het **Palacio Municipal**, de nieuwe zetel van het gemeentebestuur.

Aan de noordkant van het plein is er de **Catedral Metropolitana**, met haar keizerlijke façade, dateert eveneens grotendeels uit de 19de eeuw en heeft onmiskenbaar neoklassieke stijlelementen.

Voor de Argentijnen is de kathedraal een heilige plek omdat er de stoffelijke resten liggen van de vrijheidstrijder José de San Martín. Zijn mausoleum bevindt zich voor in de kerk, rechts van het hoofdaltaar.

Aan de zuidkant van het plein staan het **Ministerio de Economía** uit 1940, de Banco Hipotecario uit 1947, allebei voorbeelden van de nationalistische architectuur uit de tijd van Peron.

Maar natuurlijk is de Plaza de Mayo vooral het plein van het **Casa Rosada**, het presidentieel paleis.

Aan de zuid-oostkant – aan de kant van de rivier dus – maakte het oude fort, dat hier honderden jaren als zetel van de onderkoning dienst heeft gedaan, plaats voor een nieuw douanegebouw (1855) en een **hoofdstadkantoor** (1876).

Omstreeks die tijd kreeg de buitenkant van het overgebleven deel van het regeringsgebouw z'n roze kleur. Dat gebeurde op initiatief van president Domingo Faustino Sarmiento, naar verluidt als verwijzing naar het Amerikaanse Witte Huis.

Op de hoek van het paleis met de **Calle Rivadavia** wappert de grootste Argentijnse vlag.

Achter brede verkeersaders ontvouwt **Puerto Madero** zijn panorama : gerestaureerde pakhuizen, verstilde havenkranen, moderne architectuur met veel glas en staal.

Het opnieuw en trendy ingerichte havengebied van Puerto Madero doet direct denken aan de Londense Docklands.

We flaneren langsheen de gerestaureerde artdeco hangars van de binnenhaven en nemen er de lunch. Onze eerste Argentijnse biefstuk, bife de lomo.

Dag 3 : Buenos Aires-Trelew-Punta Tombo-Puerto Madryn

Na het ontbijt om 4uur s'morgens is er de transfer naar de luchthaven Aeroparque voor vertrek per binnenlandse lijnvlucht om 6:30u naar **Trelew**. Zo'n 2 uren en 1300 km vliegen.

Bij aankomst rijden we vervolgens naar **Punta Tombo**.

Aan de kust van Patagonië, waar de woestijn de Atlantische Oceaan bereikt, ligt een van 's werelds belangrijkste zeereservaten. Hier leven walvissen, zehonden, zeeleeuwen, pinguïns en zeevogels in hun natuurlijke habitat.

In het begin van de 19de eeuw werden de zoogdieren die de kustlijn bezochten nog economisch geëxploiteerd om hun vet, olie en bont, een praktijk die vele van hen tot op de rand van uitsterven bracht. Tegenwoordig zijn zeedieren langs de gehele kustlijn beschermd en zijn er verschillende reservaten, zoals Punta Norte, Caleta Valdés, Punta Delgada, Puerto Piràmide, Punta Loma, Isla de los Pajaros (vogeleiland) en Golfo San José Marien Park.

De gekartelde kustlijn van Patagonië slingert 4480 km lang van en naar de Atlantisch Oceaan waar de warme Braziliaanse stroming uit het noorden de koudere stroming van de Islas Malvinas (Falklandeilanden) in het zuiden ontmoet. De steile kliffen, zandkleurig als de egyptische piramiden, eindigen abrupt, alsof ze van het droge struikenland zijn afgehakt en torenen boven de rotsranden uit en creëren daarmee een perfecte schuilplaats voor de verzamelde koloniën met zeeleven.

[Guanaco's \(een soort lama\)](#)

Na een rit van 170km, en 3uur later, bereiken we het punt ,langs de boord van de Atlantische Oveaan, vanwaar we een spectaculair uitzicht hebben over een indrukwekkende kolonie Magellaanpinguïns.

Maar toeristen worden maar met mondjes maat bij de pinguïns toegelaten en we moeten wachten om tot het reservaat (zo'n 210 ha) te worden toegelaten. We nemen dan maar eerst een lunch met plaatselijke specialiteiten : [empananda \(vlees- of spinazieflappen\)](#).

De grootste pinguïnkolonie buiten Antarctica. In het hoogseizoen bieden ze met gemiddeld een half miljoen een overvloed aan bezichtigingsmateriaal. De begroeiing van de Atlantische kust met haar talrijke klippen zorgt voor ideale nestplaatsen en de kolonie strekt zich honderden meters landinwaarts uit.

Op gemarkeerde paden mag men tussen de ongeïnteresseerde vogels rondwandelen.

Pinguïns komen aanlopen al bij het begin van het Punta Tomboreservaat. Sommige nemen een bad in de branding, andere bereiken de kant maar worden door de golf weer omgeduwd en glijden verder op hun buik.

Het is hier een komen en gaan van pinguïns, de ene groep gaat naar zee om voor eten voor de jongen te zorgen en andere groep komt net terug met het buikje rond.

De pinguïns zijn gewend aan bezoekers en hebben geen last van ons. Allé dat denken we toch.

De Magelhaen-pinguïn (*Spheniscus magellanicus*) is een kleine tot middelgrote soort van gemiddeld 45 cm, en 4 à 5 kg in gewicht. Hij heeft een zwart gezicht, omcirkeld door een witte bonnetachtige band, en een witte borst met een zwart hoefijzer. Hij zwemt eind augustus, begin september naar Punta Tombo, gebruikt de kiezelstranden en uitgestrekte zandduinen voor het paren en om te nesten, en blijft tot april. Als uitstekend zwemmer haalt hij een snelheid van 50km per uur en kan hij tot 60m diep duiken.

Eerst arriveert het mannetje en bouwt een nest (als het zijn eerste paringsseizoen is) of herstelt het nest van vorig jaar. Dan, begin september komen de vrouwtjes. De paren blijven hun leven lang bij elkaar, paren en leggen de eerste twee eieren aan het eind van deze maand. Nu in november zijn de pinguïns nog druk bezig met het uitbroeden van eieren en bij een aantal nesten klinkt een heftig gepiep. Daar bedelen de jongen bij de ouders om eten.

De pinguïn genesteld op zijn eieren in konijnachtige holen in het zand.

Als uiteindelijk de kuikens geboren worden braken de ouders vissoep in de krijsende bekjes van de bruine pluizige jongen en jagen rovende meeuwen en andere jagers weg. Vooral december is een onrustige tijd, als jong en oud op het strand samendromt en van en naar de zee dreunt. Het circus gaat door tot in maart wanneer alle jongen het nest verlaten en de hele kolonie naar het westen verhuist, naar de wateren van zuidelijk Brazilië, om het jaar erop weer terug te keren.

Punta Tombo is ook interessant vanwege zijn rijkdom aan kelkmeeuwen, skua's, karakara's, Chileense wintertalingen, aalschovers en scholeksters, maar de getalsmatige grootste groep wordt gevormd, zoals je kan zien, door de pinguïns.

Na deze unieke belevenis worden we overgebracht naar ons hotel in **Puerto Madryn** gelegen aan de Nuevo Golf.

Dag 4 : Puerto Piramides- Caleta Valdes -Punta Delgada

Na het morgenmaal beginnen we ons bezoek aan het Nationaal Park van Valdes. In dit immense natuurgebied met zijn uitzonderlijk microklimaat, gaan we twee dagen op zoek naar de meest wonderbaarlijke fauna die dit land rijk is.

In **Peninsula Valdés** met zijn woestijnachtig schrale en verlaten steile kust bevindt zich Puerto Piramides, een klein havenplaatsje aan het eind van de landtong die het schiereiland met het vaste land verbindt.

De wegen er naar toe zijn net als de omgeving bedekt met steenslag en lijken eeuwig door te lopen. De 60 km lange rit naar het Peninsula voerde ons over kaarsrechte wegen, langs de visfabrieken van Puerto Madryn en over het privé-terrein van verschillende schapenboeren die hun land met draadhekken verdelen.

Het schiereiland dat de **Golfo Nuevo** omsluit, is met een slechts 6 km brede strook land met het vaste land verbonden. Je krijgt meteen een goed beeld van de oneindige vlakte die Patagonië eigenlijk is. Opvallend zijn de drie depressies in het landschap. Een ervan ligt zelfs 40 m beneden zeeniveau en beslaat zo'n 200 km². In deze depressies heeft vroeger zoutwinning plaatsgevonden. Op het schiereiland, dat zo'n 60 bij 100 km groot is, liggen een paar enorme estancias. De grootste heeft een omvang van ruim 100 000 ha. Schapenteelt is de voornaamste bestaansbron.

Aan de kust in **Puerto Pirámide** leefde men van de walvisjacht en de vachten die de zeeleeuwen opbrachten. Sinds die activiteiten verboden zijn, viel het leven op het schiereiland nagenoeg stil, tot de opkomst van het ecotoerisme.

Bij het Centro de Interpretacion (Vertaalcentrum) is er een museum met tentoonstellingen van Welsh landbouwwerktuigen, walvis skeletten en opgezette pampastruisen. Een vogel die op de struisvogel lijkt.

In Puerto Pirámide, een kustdorp gebouwd in de zandduinen, kan je met de catamaran de zee op, na een klim over naar zeewierruikende trappen en houten vlonder.

Duizenden winters al zwemmen noordkapers (*Euba-laena glacialis*) weg van hun voedselbiotoop in de diepe zeeën om te paren, te baren en hun jongen te zogen in de kalme ondiepe wateren rond het Peninsula.

Exact aan het eind van de winter duikt de Ballena Franca Austral voor de Patagonische kusten op. De Right-walvissen (bultrugwalvis) met als opvallendste kenmerken de bulten op z'n hoofd.

In september en oktober is de populatie voor de Argentijnse kust het grootste: zo rond de vijfhonderd. De dieren verblijven dicht bij de kust en in de twee baaien, die niet te diep zijn en dus geschikt voor het opgroeien van de jonge walvissen.

De draagtijd duurt een jaar en in augustus/september worden de jongen geboren, waarna de wijfjes gezamenlijk nog een jaar lang hun nakomelingen verzorgen. De walvis houdt van het gezelschap van zeeleeuwen en dolfijnen. Tot zijn natuurlijke vijanden behoort de orke of zwaardwalvis die de logge jonge walvissen achtervolgt en doodt.

Dit nobele dier, met zijn grijszwarte lijf en witte spikkels op zijn buik, wordt tussen de 12 en 15 m lang en weegt 50-60 ton. Zijn staart is 5m breed en zijn kop, een kwart van het gigantische lijf, is bedekt met wratachtige schaaldieren die bij elke walvis anders van vorm zijn waardoor de dieren gemakkelijker uit elkaar te houden zijn.

Ooit was de zuidkaper een favoriete prooi voor walvisvaarders omdat hij, eenmaal dood, blijft drijven. De walvissen werden gedood voor de olie en de baleinen (de hoornen platen waarmee ze in plaats van met tanden hun voedsel filteren). De baleinen werden gebruikt als klokveren en parapluspaken.

In 1860 werd de wereldpopulatie van het aantal Right Wales nog geschat op 200 000 individuen. Nu in 2004 is dat nog 1 % waarvan ongeveer 500 individuen de zuidelijke Patagonische wateren bezoeken om te broeden.

Hoewel de walvissen nu beschermd zijn, hersteld de soort zich maar langzaam. Het huidige aantal walvissen is ongeveer 4500. Vrouwtjes jongen elke drie jaar en copuleren elk paringsseizoen met meerdere mannetjes per dag. De draagtijd duurt 12 maanden en resulteert in een kalf van 5m lang tussen juli en november.

Elk vrouwtje krijgt één kalf. Het duurt drie maanden voordat de kalveren op gewicht zijn, zo'n 2 à 3 ton, en ze in staat zijn om de reis naar de voedselrijke wateren van Antarctica veilig te maken. Tijdens de eerste maand blijft het kalf dicht bij de moeder.

Daarna zie je de kalveren wat vrijer zwemmen, zelfs naar grotere diepte duiken.

Als de vrouwtjes in het paar-, baar- en zooggebied verblijven, eten ze nauwelijks en daalt hun gewicht tot nog geen 40 ton. Om zo weinig mogelijk gewicht te verliezen, blijven de moeders het liefst met hun kroost aan de oppervlakte.

De zuidkaper heeft geen rugvin, maar zijvinnen die hij intrekt als hij zich omrolt. Soms tilt hij zijn staart op uit het water alsof hij voor de klassieke poster poseert.

Eén vierde van de wereldpopulatie van deze imposante dieren, komt hier elk jaar in de baai hun jongen ter wereld brengen.

De Kelpmeew scheurt en pikt vel van de rug van de Right walvissen in de baai van Nuevo. Dit om zich te voeden, maar doen dit tot op zo'n hoogte dat men vermoedt dat het verspreidingspatroon van de walvis gedetermineerd wordt door het voorkomen van deze meensoort.

En we hadden geluk, want als het zuid of zuidwesten wind is zijn de golven te hoog en wordt er niet uitgevaren.

Iets verderop nemen we de lunch.

[Nandoes \(de Zuid-Amerikaanse struisvogel\) op de weg.](#)

73 km ten noorden van Puerta Piramides ligt de Reserva Faunistica Punta Norte en **Caleta Valdés**, een paarplaats van zeeleeuwen en zeeolifanten, die vanaf een soort natuurlijk rotsbalkon geobserveerd kunnen worden.

Hier blijven we op grote afstand. Er zijn wat paden uitgezet, zodat we deze dieren zagezegd goed zouden kunnen bekijken zonder hen te storen.

Maar omdat de beesten bovendien zo ver en in de schaduw liggen, zijn ze niet goed te observeren.

Jaarlijks worden alleen al bij het schiereiland ruim elfduizend jonge zeeolifantjes geboren.

Er zijn alleen maar vrouwtjes met jongen en wat jonge mannetjes. De volwassen mannetjes zijn al terug op zee, hun werk zat er al op.

We rijden verder naar **Punta Delgada**.

Onderweg zien we nog Mara's. Soms foutief Patagonisch konijn genoemd, het is meer familie van de Cavia of guinees biggetje.

Als de dagbezoekers daar vertrokken zijn, blijven we alleen achter in dit uitgestrekt natuurgebied, waar de kust ook bevolkt is door kolonies zeeolifanten.

Exclusief met de groep alleendalen we af van de berg tot op het strand. Er wordt gevraagd stil te zijn. En niet te dicht te komen, om agressie te vermijden. Maar we naderen toch op enkele meters. Een ongelooflijke unieke belevenis.

Om het aan land niet te warm te krijgen bestrooien de zeeolifanten zich met vochtige kiezelsteentjes. De in grote kudden levende logge dieren behoren tot de familie van de robben. Met voor de mannetjes een lengte tot 6,5 meter en een maximum gewicht tot 4,5 ton, de wijfjes zijn veel kleiner zo'n 2,8 m en een 900 kg.

Zeeolifanten vervellen eens per jaar en in die tijd blijven ze aan land. Om zich tegen de opdrogende zonnestrallen te beschermen, bestrooien ze elkaar met vochtig zand.

De mannetjes zijn ook hier, zoals reeds eerder vermeld niet meer van de partij.

Het avondmaal nemen we in het geïsoleerde en eenvoudige EL FARO PUNTA DELGADA hotel, dat vroeger dienst deed als vuurtoren.

Dag 5 : Punta Delgada-Puerto Madryn-Terlew-Buenos Aires

Na het ontbijt is er een ochtend wandeling, nu naar het andere strand van het hotel waar nogtal van zeeolifanten verblijven.

Alhoewel je het moeilijk een wandeling kan noemen. We staan bijna konstant stil om de dieren gade te slaan en vast te leggen op de gevoelige plaat.

In het voortplantingsseizoen worden de stieren (die hier nu niet meer aanwezig zijn) agressiever ten opzichte van elkaar en vechten ze om het bezit van wel 30 à 40 vrouwtjes.

Er worden zo'n vijfhonderd harems gevormd.

De vrouwtjes zeeolifant is kleiner en haar jongen zijn bruinzwart. Ze zoogt haar nakomelingen een maand lang en in die tijd eet ze niet. Het jong zelf komt gedurende deze periode maar liefs 3,5kg per dag aan. Wanneer haar jong gespeend is, is ze vrij om terug te gaan naar de zee om zich te voeden en terug op gewicht te komen. Jaarlijks worden alleen al bij het eiland ruim elfduizend jonge zeeolifantjes geboren.

Exclusief krijgen we ook een rondleiding in de vuurtoren zelf.

Lunch in het restaurant van de vuurtoren en onze eerste Asado

Een asado is een traditionele barbecue waar een lam wordt gevild, het karkas door midden wordt gesneden en de ingewanden worden verwijderd. Het lam wordt dan op een ijzeren kruis gespannen en boven hete kolen opgehangen.

En dan maar smullen à volonté.

Na de lunch vertrekken we terug richting Puerto Madryn.

Doorheen het desolate Patagonië worden langs – met rode vlaggen- versierde kappelletjes flessen water opgeslagen voor geval van nood niet om te komen van de dorst

Soms denk je dat je een meer ziet maar dan blijkt het een zoutvlakte te zijn, met 42m beneden het waterpeil een van de laagste plekken ter wereld.

De gevonde cactus bloeit slechts 1x op de 7 jaar.

In **Puerto Madryn** hebben we nog enkele uren vrij, en kunnen we wat rondlopen en een terrasje meepikken.

Puerto Madryn zelf is een haven en zeeplaatsje met zowat 50 000 inwoners en wordt druk bezocht door reizigers die op het vliegveld Trelew aankomen.

Het is een drukte van belang. Er zijn hotels, cafés en restaurants, en zijstraatjes vol souvenirwinkeltjes.

De hoofdstraten komen vrijwel allemaal uit op de boulevard langs de zee, de Avenida Roca of de costanera, met het witgeschilderde monument ter ere van sir Jones Parry, baron van Madryn.

Vooraf voor de immigranten uit Wales was dit de plek waar ze voor het eerst voet op Argentijnse bodem zetten.

Vanuit Terlew vliegen we terug naar Buenos Aires

Dieren die je misschien kan zien :

Zeezoogdieren :

- Noordkaper (*Eubalaena glacialis*)
- Zuidelijke zeeolifant (*Mirounga leonina*)

Zeevogels :

- Zuid Amerikaanse zwarte scholekster (*Haematopus ater*)
- Blauwoogaalscholver (*Phalacrocorax atriceps*)
- Dolfijnmeeuw (*Leucophaea scoresbii*)
- Grote zilverreiger (*Egretta alba*)
- Zuidelijke mantelmeeuw (*Larus dominicanus*)
- Koningsaalscholver (*Phalacrocorax albiventer*)
- Magelhaen pinguïn (*Spheniscus magellanicus*)
- Plevieren (fam. Charadriidae)
- Magelhaen aalscholver (*Phalacrocorax magellanicus*)
- Chileense Kievit (*Vanellus chilensis*)

Dag 6 : Buenos Aires –Ushuaia - Beaglekanaal

Na alweer een vroeg ontbijt, 3u30 deze keer worden we naar de luchthaven gebracht. En zo'n kleine 3u30 en 3000 km verder landen we in **Ushuaia**.

Na over een 1500m hoge bergketen gevlogen te zijn zet de piloot de landing in, scheert in duikvlucht over het stadje en komt met veel tegengas tot stilstand.

De landingsbaan van de luchthaven van Ushuaia is erg kort en de grauwe ijszee begint er vlak achter.

Vuurland, de archipel aan het einde van de wereld, is gedeeltelijk Argentijns en gedeeltelijk Chileens gebied.

Het Argentijnse Vuurland, Antarctica en de eilanden in de Zuidelijke Atlantische Oceaan heeft een oppervlakte van 1 267 830 km².

Bij aankomst worden we overgebracht naar ons hotel voor een late brunch.

Vuurland wordt Tierra del Fuego genoemd. Metals hoofdstad Ushuaia, de stad waarvan de Argentijnen claimen dat die de meest zuidelijke ter wereld is.

Aan het einde van de 20ste eeuw omringen houten barakken en opslagloodsen de bescheiden kerk van deze pioniersstad.

De stad lijkt een beetje op een wintersportplaats. Heuvelachtig en veel gebouwen van hout en loodsen van internationale ondernemingen die profiteren van het hier geldende gunstige klimaat. Toch is de sfeer compleet anders.

De woonhuizen hebben een aparte stijl.

De gebouwen van hout en golfplaten vallen op door hun sprekende kleuren en zadeldaken. Helder verlicht straalt de stad in het donker. De helft van het jaar echter is er maar vijf uur per etmaal daglicht.

Vanuit de haven vertrekken de expeditie-schepen naar Antarctica. Langs de straat zijn ook regelmatig wegwijzers te zien met de afstand naar ver weg gelegen oorden. De Noordpool is meer dan 17.000 km ver.

Het Museo Territorial, Maipu 177, heet ook 'Museum aan het eind van de Wereld' en toont documenten over de indianencultuur.

Het land was ooit in handen van 4 inheemse volkeren : de Onas (ook wel Selk'nam genoemd) en de Haush (Manek'enk), die het vasteland leefden van de jacht op huanacos, en de Alacaluf en de Yaghan (Yámanas), die het gebied aan weerskanten van het Beaglekanaal en de kleinere eilanden zuidelijk daarvan bewoonden. Ze verplaatsten zich in kano's van plaatselijk beukenhout en leefden van vis, schelpdieren en zeezoogdieren. Om zich tegen de snijdende kou te beschermen droegen de indianen vellen van zeehondenbont en smeerden ze hun lichaam in met vet van de zeedieren. Bij hun hutten en zelfs in de kano's, op een bedje van stenen en klei, smeulde continu een vuurtje.

De eerste Europeaan, fernaó de Magalhaes zette voet aan wal in 1520.

Drie eeuwen later, in 1834, liet de Beagle hier zijn anker vallen, met aan boord de 25 jarige Charles Darwin.

Magalhaes noemde het vuurland (Tierra del Fuego) vanwege de kustvuren van de Indianen.

De geheimzinnige, door stormen getijsterde Kaap Hoorn oefende met zijn sombere grootsheid sinds zijn ontdekking in de zestiende eeuw een magische aantrekkingskracht uit op drieste zeevaarders, avonturiers en natuuronderzoekers. Hierna volgden missionarissen en desperado's, zeeschuimers, walvisvaarders, goudzoekers en schapenfokkers. Tegenwoordig is Vuurland een droombestemming voor toeristen op zoek naar ongerepte natuur en uitdagingen buiten de platgetreden paden; een land van met sneeuw bedekte gebergten en eeuwig ijs, van kristalheldere rivieren en vanden met geheimzinnige meren waarin de altijd groene en dichte oeverbossen zich spiegelen. Aan Kaap Hoorn komen de Atlantische en Grote Oceaan samen.

De meeste cruiseschepen vertrekken naar het Antarctisch schiereiland vanaf de haven van Ushuaia op Tierra del Fuego. Van oktober tot maart. Voor de rest van het jaar is het onmogelijk hier te reizen vanwege het ijs. Meestal vertrekken ze een paar keer per dag, maar reisroutes kunnen veranderen door weersomstandigheden.

Ushuaia heeft een oppervlakte van 9017 km² en 40 000 inwoners. Het wordt begrensd in het noorden door de Straat van Magallanes, in het oosten door de Atlantische Oceaan, in het zuiden door het Beaglekanaal en in het westen door de kleinere Whiteside-, Gabriel-, Magdalena- en Cockburn-kanalen.

In de late namiddag vertrekken we met de boot door het **Beagle Kanaal**, genoemd naar de boot waarmee Darwin Zuid-Amerika verkende (hoewel Darwin meer aan land dan op de boot was, aangezien hij veel last van zeeziekte had).

Het Beaglekanaal is een landschap van met sneeuw bedekte bergtoppen, majestueuze fjorden en verborgen baaien. Het in 1830 pas ontdekte Beaglekanaal, dat de grens vormt tussen Argentinië en Chili is verder een imposant natuurreservaat. Het is gedurende de ijstijden ontstaan en is ca 180 km lang en verbindt de Atlantische met de Grote Oceaan.

De catamaran zet er behoorlijk vaart in. Na een tijdje wordt de boot stil gelegd bij een eiland waar veel aalscholvers en zeerobben te zien zijn. Beide soorten blijven rustig zitten terwijl iedereen zijn fotorolletje vol schiet. De van vissen, kreeften, schaal- en weekdieren wemelende wateren zijn een onuitputtelijke voedselbron voor de grotere zeedieren.

De bullen van de manenrobbers (Patagonische zeeleeuwen) kunnen tot 520 kg zwaar worden en hebben gemiddeld een harem van 9 wijfjes om zich heen. Op land verplaatsen ze zich slechts langzaam, maar in het water zijn ze ware zwemkunstenars.

Op het vogeleiland in het Beaglekanaal liggen de nestplaatsen van talloze rotsaalscholvers, die op een tocht met de rondvaartboot van nabij geobserveerd kunnen worden.

Het weer is ook vandaag niet te best, veel wind, koud en soms regent het. Op de boot zitten we als we willen binnen droog.

De vuurtoren Faro Les Eclaireurs in het drukbevaren Beaglekanaal met zijn talloze ondiepten is een belangrijke houvast voor de oriëntering.

Onderweg liggen we een aantal keren stil, om het dieren leven gade te slaan de motor. We bezoeken een eiland met pinguïns. Zodra het eiland in zicht komt, loopt iedereen naar buiten om de beste plaatjes te kunnen schieten. Terwijl we buiten staan, komt het eiland wel erg snel naderbij. De pinguïns vinden dit bijzonder vermakelijk. Ze komen nieuwsgierig aangewaggeld en bestuderen ons goed.

Op het **Martillo Island** broeden twee soorten pinguïns. De Magelhaen-pinguïn (of Patagonië pinguïn) en de Gentoo pinguïns. Beide soorten komen hier aan land om eieren te leggen, uit de te broeden en de jongen vet te mesten, zodat zij met de komst van de winter de zee op kunnen.

De Magelhaen-pinguïn maakt een hol waarin het ei gelegd en uitgebroed wordt. De Gentoo maakt een nestje van steentjes en dergelijke.

Dag 7 : Tierra del Fuego - Ushuaia

Na het ontbijt rijden we richting Nationaal Park Tierra del Fuego.

We nemen de '**El Tren del fin del Mundo**', een aparte attractie tot aan het Nationaal Park Tierra del Fuego. Het smalspoor, waarop deze stoom- en diesellocomotieven zich puffend voortbewegen, werd omstreeks 1910 door de toenmalige gevangenen aangelegd. We rijden langsheen en over de Pipa-rivier, passeren watervallen en worden op unieke uitzichtpunten getraakteerd. Er zijn kale, door korsten veenmos overwoekerde stammen die aandoen als ware spookbossen.

Het ecologische systeem van Vuurland, het landschap en zijn natuurlijke bewoners is de laatste 100den jaren fel bedreigd. Het kappen van bossen, de jacht op mens (indianen dan) en dier tot ze uitgeroeid zijn en de vermindering van de steppe met boortorens heeft bij de grenzen van Vuurland geen halt gehouden, al bleef het hart ervan, het zuiden van het grote eiland, tot nu behoed voor de algehele vernietiging van het milieu.

Het **Parque Nacional Tierra del Fuego** is het meest zuidelijke beschermde Argentijnse natuurgebied en het enige met een kustlijn. Van de 63 000 ha is slechts een beperkt deel toegankelijk voor publiek, maar dat is genoeg om een indruk te krijgen van de fascinerende natuur. Er zijn beukenbossen, meren, moerassige gebieden, bergen en gletsjers. Met een stilte alom aanwezig, is dit een waar paradijs voor natuurgenieters!

Er is een grote kans dat je onderweg dierenleven tegenkomt. Menige kreek in het park is afgedamd door de bevers en inmiddels een ware plaag.

De ongeveer veertig jaar geleden door Canadezen ingevoerde knaagdieren hebben in het bosrijke rivierlandschap van Vuurland in de kortst mogelijke tijd verwoestende schade aangericht. Water vol afgestorven boomstammen zijn tegenwoordig een bekend verschijnsel in het landschap van Vuurland. Door de nimmer aflatende dammenbouw van de bevers kwamen al veel wegen, vroegere voetpaden van indianen, onder water te staan.

Ondanks het altijd koele weer heeft Vuurland een rijk geschakeerde flora. In de nothofagusbossen groeien ongeveer 30 soorten varens die specifiek zijn voor dit gebied, en verder honderden soorten wilde bloemen, waaronder orchideeën en edelweis. De boomgrens ligt op ongeveer 600 meter hoogte, daarboven gedijt de bergflora uit de Andes. Van de mostapittjes in de bergdalen tot de kleurrijke moerassen van het merengebied.

We stekken even de benen en doen een wandeling, we vertrekken aan **Lago Roca**.

Verder langs de Rio Lapataia en nog enkele andere bevermeren, waarvan ik de naam vergeten te noteren ben.

Er zijn de chinese lantaarns in de bomen, stammen begroeit met engelen baard en het indianen brood, allen typische begroeiingen van de Vuurlandse bossen en wouden.

We bezoeken nog op een drafje een Husky farm. Sommigen moesten kost wat kost ook met de hondeslee.

Lunch is voorzien in Restaurante y Casa de Té. En er was meer dan eten alleen.

Na de middag rijden we naar de andere kant van Vuurland, zo'n 60 km buiten de stad, voor alweer een wandeling ditmaal aan het **Lago Escondido** of verborgen meer. We passeren de Five Brothers en Oliviabergen en rijden over de **Garibaldipas**

De Argentijnse traditie die nog in veel huishoudens en op bijeenkomsten in ere wordt gehouden, is het drinken van maté. Het is een uitgebreid ritueel. De thee wordt gemaakt van de gedroogde en gehakte bladeren van een hulstachtige plant, yerba maté of *Ilex paraguayensis*. De bladeren worden in een speciale mok geschept – van hout, klei of zelfs gepoetst zilver – waarna er kokend water op wordt gegoten. Als de thee getrokken heeft, wordt de mok doorgegeven aan elke drinker, die de thee opzuikt door een klein pijpje, de bombilla, dat de bladeren filtert.

Maté moet je leren drinken, maar de bittere smaak kan ook verzacht worden met veel suiker.

Onze plaatselijke gids Hernan laat ons proeven van zijn meegebrachte maté.

Aan de oostkant van het stadscentrum van Ushuaia, aan de Calle Yaganes en Gobernador Paz, staat de gevangenis, die aan de basis heeft gestaan van de ontwikkeling van Ushuaia. De bouw van het robuust bouwwerk begon in september 1902 en duurde 18 jaar.

De veroordeelden, die naar deze uithoek waren verbannen, bouwden hun nieuwe onderkomen zelf. Vijf vrijwel identieke zijbeuken geven het gebouw de vorm van een half wiel met spaken.

Op een gegeven moment verbleven er in dit Alcatraz van Argentinië meer dan 800 gevangenen.

De gevangenen bouwen er later ook huizen. Sindsdien zijn er bases voor de luchtmacht en de marine bijgekomen.

Nu is in de gevangenis het **Museo del Presidio** en het **Museo Marítimo** in onder gebracht.

In het maritiem museum wordt een overzicht gegeven van de wetenschappelijke en handelsexpedities naar Vuurland. Er zelfs voldoende aandacht voor de Belgische expedities.

Buiten Ushuaia en omgeving zijn er geen grote bezienswaardigheden, tenzij je de leegheid en verlatenheid van Vuurland wil ervaren.

We sluiten de dag af met een heerlijk avondmaal, het culinaire hoogstandje van de zuidelijkste stad ter wereld : koningskrab

Dag 8 : Tierra del Fuego – Rio Gallegos – El Calafate

Na het ontbijt is er transfer naar de luchthaven voor vertrek per binnenlandse lijnvlucht naar **Rio Gallegos**.

Bij aankomst rijden we langsheen het desolaat landschap van het Patagonisch plateau, richting Andesgebegte tot we El Calafate bereiken.

Rio Gallegos is de zuidelijkste stad van patagonië met zo weinig inwoners dat de bevolkingsdichtheid minder dan 1 per km² bedraagt. Er loopt slechts een enkele geasfalteerde weg dwars door de steppe naar El Calafate aan de rand van de Andes. Te paard duurde het vroeger 30 dagen; tegenwoordig doet de bus er ongeveer 4 à 5 uur over.

La Esperanza, de enige op de kaart aangegeven plaats, ontpopt zich als de combinatie van twee wegrestaurants. En vraag je je af waar de kelners wonen – of zouden die dagelijks op en neer reizen ?

Weinig streken in de wereld spreken zo tot de verbeelding als Patagonië en Vuurland. Al zolang ontdekkingsreizigers en onderzoekers het zuidelijkste deel van het huidige Argentinië aandoen, spreken ze over de bijzondere ervaring die ze daarbij opdoen over de uitgestrektheid en het kale van het steppelandschap, over de wonderlijke bewoners en over de uitzonderlijke natuur.

Nog niet zolang geleden gold dit dunbevolkte gebied in het diepe zuiden van Zuid-Amerika als het einde van de aarde. Patagonië ligt nu verdeeld over Chili en Argentinië en is nooit een geografisch duidelijk afgebakend gebied geweest. Veel mensen denken bij het horen van het woord "Patagonië" aan de gelijknamige kledingfabrikant. Avonturiers beschouwen het gebied als 's werelds 'uiterste' bestemming : de natuur in haar meest ruige, ongrepte vorm.

Patagonië is bijna twee keer zo groot als Frankrijk, maar ruim een eeuw na de komst van de Europeanen is het gebied nog altijd zeer dunbevolkt. Het hart van Patagonië wordt gevormd door een steppegebied, een immense schrale wildernis die zich zo'n 2500 km uitstrekt van de Colorado rivier in het noorden tot Vuurland in het zuiden.

Het uitzicht onderweg naar El Chalafate begint redelijk snel te vervelen, eindeloze vlakten met wat plukken dor gras.

El Calafate zelf is is de hoofdstad van de provincie Santa Cruz. Een uit de kluiten gewassen dorp, gelegen net buiten het park Perito Moreno, tegenover Lago Argentina. De plaats is genoemd naar de veelvoorkomende Calafatestruik (*Berberis buxifolia*) die een bes draagt waarvan marmelade gemaakt wordt.

Volgens een plaatselijk legende keer je terug naar het dorp als je van de bessen eet.

In de winter is het hier zo'n 2 graden, maar nu bijna zomer een kleine 18°C.

Dankzij de aanwezigheid van gletsjers is El Calafate in 10 jaar tijd uitgegroeid tot een heus stadje van 10 000 inwoners. De hoofdstraat, Avenida del Libertador General San Martin, is één langer rij reisbureautjes, souvenirwinkels, snackbars en restaurants. Zo gauw je een zijstraat inloopt ben je in een andere wereld.

Op enkele minuten van de hoofdstraat is ons hotel gelegen KOSTEN AIKE.

Dag 9 : Lago Argentino (Nibepo-Aike Estancai)

Door griep getroffen, moet ik 3 dagen bed houden. En zijn dan nog alleen de vier muren van mijn hotel kamer die mij gezelschap houden.

Onze groep rijdt vandaag naar het zuidelijkste deel van het **Parque Nacional Los Glaciares**. Het dorre landschap ondergaat een indrukwekkende gedaanteverwisseling op een afstand van enkele kilometers. Dit is de overgangszone tussen de groene Patagonische bossen en de droge Patagonische steppe. Onderweg houden we halt bij de Lago Roca zo'n 56 km buiten El Calafate, aan één van de vele armen van het immense Argentinomeer.

Je kan er genieten van een onwaarschijnlijk decor van azuurblauw water waarop de besneeuwde toppen van het azuurblauw water waarop de besneeuwde toppen van het Andesgebege weerspiegelen.

Het **Argentino meer** is het grootste meer in Argentinië en het 3de grootste in Zuid Amerika met een totaal oppervlak van 1560 km². Zo'n 185m boven zeeniveau en 60km lang. Het is tussen 14 en 20km breed met een diepte die varieert tussen de 35 en 1000 meter. Het is ook de bron van de Santa Cruz rivier die dan in de Atlantische Oceaan uitmond.

Lunch wordt gehouden op de **Estancia Nibepo Aike**, gelegen in het Los Glaciares National Park.. Ooit gesticht door een joegoeslavische pionier, Don Santiago Peso in het begin van de 20ste eeuw.

Een Asado, dat gaat smaken.

Het klimaat hier bevordert de groei van de wol. Als een schaap niet geschoren wordt, is de wol binnen een jaar meer dan 60cm lang. De schapenteelt is nog altijd een belangrijke economische factor in Patagonië. Vooral de wol, het witte goud, wordt geëxporteerd. Er leven op de ongeveer honderd grote estancias 3,5 miljoen schapen, maar het kunnen er evengoed 25 miljoen zijn? In iedergeval drijven de peones ze eens per jaar naar de stal om geschoren te worden. In minder dan 2 minuten verlossen ze een schaap van zijn vacht.

Op het hoogtepunt van de schapenteelt, tussen 1930 en 1970, telde de provincie Santa Cruz verdeeld over ruim duizend estancia's zeven miljoen schapen, van de in totaal 16 miljoen in heel Patagonië. Daarna ging het bergafwaarts.

Sinds de jaren 70 hebben dalende wolprijzen en woestijnvorming als gevolg van overbegrazing de schaaphouderij op rand van de afgrond gebracht. Honderden estancia's zijn failliet gegaan, andere zijn verkocht aan rijke buitenlanders. Bijna een zesde van Argentijns-Patagonië is in handen van buitenlandse eigenaars, hoofdzakelijk Amerikanen.

Toen in Chili in 1991 de vulkaan Hudson tot uitbarsing kwam, werden door de sterke westenwind in een week tijd miljoenen tonnen as uitgestrooid over een groot deel van Santa Cruz, van de Andes tot de Atlantische Oceaan. De as werkte als een schuurmiddel, de tanden van de schapen sleten af tot stompjes en hun drinkplaatsen raakten verstopt. In de winter na de uitbarsting verloor men ruim de helft van de schapen.

Van de 1000 estancia's die ooit de wolschuur van Patagonië vormden zijn er nog 600 over. Veel zijn er gewoon achtergelaten, de keukens vol as en het meubilair geplunderd. Schapenvachten liggen er grijs van de as in verlaten schuren. Opnieuw beginnen is moeilijk. Het land is nu het domein van vossen en poema's.

Patagonische wol zorgt voor subtielere kleureffecten dan enige andere wol en is daarom zeer gewild bij modeontwerpers, zoals de Benetton's. Het is wonderlijk dat zoiets zachts en fijns het product is van zo'n ruig landschap.

Er is de mogelijkheid om als echte gauchos aan paardrijden te doen. Het merendeel van de groep doet daar dan ook aan mee. De weg brengt hen langheen het meer, omringd door hoge bergen en prachtige bossen die pronken temidden van oogverblindende natuurpracht en schitterende panoramische zichten.

In de late namiddag keren ze terug naar El Calafate waar ze in het best restaurant van het dorp dineren.

Dag 10 : Upsala en Onelli-Gletsjers

Na het ontbijt rijdt de groep naar de haven van **Punta Bandera**.

Hier begint een fascinerende daguitstap per boot naar de meest noordelijk arm van het 400km lange Argentinomeer. Tientallen gletsjers monden uit in dit turkooisblauwe meer dat deel uitmaakt van het Nationaal Gletsjerpark, door de UNESCO uitgeroepen tot Wereld Erfgoed.

Het Gletsjerpark bestrijkt een gebied van 6000 km², met turquoise ijsbergen, meer dan 200 gletsjers, tal van meren en uiteraard besneeuwde bergtoppen.

Het hoogseizoen in het park loopt van oktober tot april. Het meer bevriest niet, maar in juni stoppen de boten toch omdat er dan geen toeristen meer zijn.

De vaarroute wordt aangepast in functie van de weersomstandigheden en bereikbaarheid. Het kanaal is niet afgesloten door enorme ijsbergen en men vaart eerst langsheen de kristalkleurige ijswanden van de **Upsala**, de grootste gletsjer van het zuidelijk halfrond, die zich uitstrekt over een oppervlakte van meer dan 595km² en 60km lang meer dan het hele stadsgebied van Buenos Aires.

S'middags is er een geïmproviseerde lunch.

De Onellilagune met bijhorende Onelligletjer was onbereikbaar en dient er koers gezette worden naar de **Spegazzinigletsjer**. Als plots de gletsjermuur van 120m voor de boot opduikt, valt een spontane stilte en geniet ieder op eigen manier van de onbegrensde schoonheid van de omliggende besneeuwde bergen ijsmassa's. De Spegazzinigletsjer is 25km lang en heeft een oppervlakte van 66km².

Losgebroken ijsschotsen, in alle vormen en grootte doen de verbeelding op hol slaan. Het is navigeren tussen de afgebroken ijsbergen, net een beeldengalerij van ijsformatie, gevormd door het smeltproces.

Na deze onvergetelijke ervaring gaat de tocht in de late namiddag terug naar Calafate.

Dag 11 : Perito Moreno

Begin 2004 :

Meer naar het zuiden is er de **Perito Moreno**. Dit is een van de weinige gletschers die nog groeit. Door de ligging resulteert dit soms in het tijdelijk afsluiten van de natuurlijke afvoer van het hoger geleden gedeelte van Lago Argentino naar het lager gedeelte (en blocked zo de Brazo Rico, de Rico een zij-arm van het Argentino meer). Door de ijssdam stijgt het water en kunnen de omliggende bossen en boerderijen onderlopen en schapen verdrinken (nog steeds zijn de achtergebleven boomstronken te zien op de uitloper aan de oever genaamd 'boomkerhof'). Door de druk van het water breekt de verstoppende ijsmassa uiteindelijk waarbij het ijs naar alle kanten schiet. Het fenomeen duurt ongeveer zo'n dag of twee. En dan, kan alles opnieuw beginnen.

Om de vier jaar mag men zicht hieraan verwachten, de laatste keer voor wij er waren was dat begin 2004. Als het gebeurt, komen cameraploegen uit de hele wereld over om het vast te leggen. Maar de gletsjer is sowieso een must voor elke bezoeker. Het eindeloos afkalven van de ijswand, met ontzaglijke brokken ijs die onder geweldig gedonder in het turkooisblauwe water van het gletschermeer vallen, is een echt spektakel.

Eind 2004 :

De Perito Moreno is zo'n 80km van El Calafate verwijderd. De laatste 30 km legt men dan al af binnen het Nationale Gletsjer Park. Aan de voet van de Perito Morenogletsjer kan je een motorboot nemen, die je dan op de Brazo Rico naar de andere kant van het meer brengt. Het is varen langs steile gletsjerwanden tussen de 30 en 60 meter hoog ! Je kan de want naderen van de Moreno tot op minder dan 100m. Deze rijst uit het water op als een stuk zeep met de kleur van kokos. De diepe scheuren zijn blauwig. Hoe minder lucht in het ijs, hoe sterker de kleur.

Aan de overkant ga je dan van boord.

Volledig uitgerust met klimijzers onder de wandelschoenen en handschoenen verplicht, baant een groot deel van de groep zich over een veilig stukje van de gletsjer voor een 2 uur durende mini ijstocht, af en toe wordt er gepauzeerd om staand boven diepe scheuren en door water uitgesleten gaten de echo van het geraas van stromend water te horen. Naarmate de hellingen steiler worden, stapt men vaker zijwaarts omhoog, als krabben.

Op het einde van de tocht wordt er whisky geserveerd met vers gehakt ijs en een stuk chocolade voor elke wandelaar. Per boot gaat het terug over de Rico Arm.

Aan de Perito Moreno brengt de houten trap je naar een speciaal gebouwde wandelweg, 300m van de plek waar grote stukken ijs omlaag storten, wat plotselinge vloedgolven tot gevolg heeft.

Een witte falaise, in de hoogte doorkliefd met azuurblauwe barsten, rijst steil uit het water op. Brokken ijs ter grootte van auto's worden losgescheurd en vallen in het melkachtige water van Lago Argentino en komen als ijsberg weer bovendrijven.

De lucht is voortdurend vol vreemde geluiden die door het afbrokkelen en scheuren van het ijsonstaan .

Je hoort hem eigenlijk allang voor je hem ziet.

Perito Moreno is genoemd naar Francisco Pascasio 'Perito' Moreno, een Argentijnse ontdekkingsreiziger uit de 19de eeuw.

De Moreno beslaat 257 km² is 30km lang, ligt 180m hoog en is 4 à 6km breed.

Hij is niet beroemd om zijn grootte – op één na populairste ijsmassa van het park, de Upsala gletsjer is wel drie keer zo groot – maar om zijn gewoonte af en toe op spectaculaire wijze te ontploffen. Het is ook de enige groeiende gletsjer ter wereld die in een meer afkalft. Hij maakt deel uit van het met zijn 22 000 km² grootste ijsveld op het zuidelijk halfrond (Antartica niet meegerekend) en is viermaal zo groot als de Alpen.

In 1947 kwam de punt voor het eerst tot stilstand aan de andere oever, Peninsula Magallanes en blokkeerde de natuurlijke afvoer van het meer.

Er wordt gezegd dat door het warmer worden van de aarde, men niet zeker is hoe de gletsjer zich vanaf nu zal gedragen.

Dagelijks schuift ervan ongeveer een meter ijs in het Lago Argentino. De ijsmassa is onregelmatig met breuken en hoeken, torenhoge verhevenheden en koepels, met tanden en korsten en doorboord met tunnels en nissen.

Maar ijs is niet meteen ijs. De kristallijne kleurschakeringen van zacht hemelsblauwe tot diep donderblauwe aderen die door dit immense ijsblok lopen, zijn een bewijs van de hoeveelheid zuurstof die tijdens de afdaling in het ijs opgesloten werd, en de grijze tot zwarte sluiers op het oppervlak bewijzen de mate van milieuverontreiniging

Tegen de avond keert men terug naar het hotel.

Dieren die je misschien kan zien :

- Andes Condor (Vultur gryphus)
- Zwarthalszwaan (Cygnus melencoryphus)
- Chileense flamingo (Phoenicopterus chilensis)
- Guanaco (hipocamellus bisulcus)
- Darwin nandoe (Pterocnemia pennata), plaatselijke bekend als de nandu.
- Magelhaen specht (Campephilus magellanicus)
- Patagonische haas (Dilochotis patagonum)
- Patagonisch stinkdier (Conepatus humboldti)
- Roodrugbuizerd (Buteo polysoma)
- Rode vos (Dusicyon culpaeus)
- Poema (felis concolor)
- Hooglandgans (Cloephaga picta)

Dag 12 : Calafate- Buenos Aires

's Morgens doen we mee aan een 4x4 tocht en trekken we naar en op de berg El Calafate.

Met een geoeffend chauffeur en een oersterke landrover, rijden we geleidelijk de bergen in, door de graasgebieden van schapen en wilde paarden.

Dan bevinden we ons ineens in een sterk verweerd landschap met verspreid liggende rotsen met een oranjebruine kleur. Duidelijk is te zien dat hier miljoenen jaren geleden water heeft gestroomd. Onze gids spreekt over verloren stenen.

Langs grillig gevormde rotsformaties rijden we verder.

Het uitzicht op het Lago Argentino en El Calafate is ongeëvenaard. In één oogopslag kijk je naar het derde grootste meer van Latijns-Amerika, 200 à 300 meter diep en een temperatuur van niet meer dan 7°C.

Dan volgt de afdaling. Met een angstaanjagende zelfzekerheid loodst de chauffeur het gezelschap langs rotsblokken en schaarse begroeiing.

S'middags kuieren we nog wat in El Calafate rond op zoek naar wat soeveniers.

In de late namiddag is er dan een terugvlucht (van zo'n dikke 3 uur) naar **Buenos Aires**, waar we om 23:45u arriveren en logeren we in het MARRIOTT hotel.

Dag 13 : Buenos Aires-Iguazu

Ontbijt is er nog in het hotel. En om 10:30 vertrekken we naar de luchthaven Aeroparque voor vertrek per binnenlandse vlucht naar **Iguazu**, zo'n kleine 2uur.

Bij aankomst worden we overgebracht naar **Puesto Tigre**. Maar dan begint het nog maar pas. We stappen over op een omgebouwde vrachtwagen. We rijden langs de routa provincial, een zandweg die ons tot bij ons volgend optrekje moet brengen. Tegen hoge snelheid doen we er toch nog een kleine 2uur over enge moogt ni vies zijn van wat rood zand in uw haar of ergens anders. Dwars door het regenwoud.

De valiezen gaan dan door naar onze lodge en wij stappen over aan de **Blanquita bocht** op boten om via de Iguazu rivier Yacutinga lodge te bereiken.

De **Yucatinga lodge** in het **Wildlife Nature Reserve** is volledig opgetrokken in jungle stijl.

Het is een ideale oord ver van massatoerisme, waar we de natuur van nabij beleven.

Slechts 4 hectaren van de in totaal 570 zijn gebruikt voor de faciliteiten van de lodge, en lokaal gevonden materialen werden gebruikt zoals stenen en hout van omgevallen bomen.

Het private milieubescherming-project is gebaseerd op eco-toeristische activiteiten.

We slapen er in cabanes.

Dag 14 : Yacutinga (Iguazu)

Na een vroeg ontbijt maken een deel van de groep een korte wandeling naar de **San Francisco rivier**. Nemen er plaats in een boot, die hen stroomafwaarts voert in het helgroene regenwoud. Met een beetje geluk bewonderen ze de wilde fauna van dichtbij, daar deze in de vroege ochtend het meest actief is.

De meeste vogels zijn overdag, omwille van de hitte en de hoge vochtigheidsgraad, moeilijk waar te nemen, net zo min als de tapirs, leguanen en kleine apen die hier leven.

Zweten kun je overal, en daarom gaf ikzelf forfait voor deze ochtendwandeling.

Middagmaal in de lodge.

Buiten het hoofdgebouw, de cabannes en een zwembad is er nog een openlucht bar in het Palmetto woud. Links er van is er een observatie toren met hangbruggen boven de grond, met een lengte van 80 meter en zou het mogelijk moeten zijn om oog in oog te staan met een stel apen of vogels beter te observeren. Maar dan moet je wel heel lang heel stil kunnen zijn.

De namiddag wandeling zou een makkie moeten zijn en gaat voornamelijk over verschillende groene leerpaden. Maar in de voormiddag hadden de lokale gidsen het parcour al verkend en ze hadden op 2 plaatsen giftige slangen opgemerkt. Men wilde dan ook geen risico nemen en iedereen beenbeschermers was dan ook verplicht. Alsof het nog niet warm genoeg was.

De grote aanwezigheid van vele vegetatielagen overlappend vanaf de grond tot de hoogste kroon van gigantische bomen; de kwistigheid van de klimplanten in alle soorten en grootte's die een onontwarbaar web vormen; de planten die zich vastklampen aan alles wat steun geeft en zo in de lucht balanceren om de leegte te vullen en de indrukwekkende variëteit aan schaduwlijnen, dimensies en kleuren zijn het resultaat van deze natuurchaos en vormen allemaal samen iets zo buitengewoon.

We bekijken onderweg nog wat oude dierenvallen, of hoe de Guarani Indianen hier vroeger met een primief maar vernuftig systeem een lekkere maaltijd konden bemachtigen.

De wandeling gaat voort door het woud. Even houden wat halt aan een vogeldrink en nestplaats. Een obserbatiepost zagezegd. Maar zonder verrekijker is er toch maar weinig te bespeuren.

De weg terug is voor een deel bergop en velen traptten op hun adem.

S'avonds krijgen we bezoek rond het kampvuur. De lokale Guarani kinderen zorgen voor entertainment en geven muziekaal het beste van zich weer. Een of andere hollander verpest het een beetje, hij loopt constant voor mijn camera.

En dan is het uiteraard weer tijd om onze lege magen te vullen.

Dag 15 : De Iguazu in Brazilië

Na het morgenmaal is er eerst nog de "plant een boom actie". De bedoeling ontgaat me een beetje omdat er al zoveel bomen staan in het woud, gescherming van het regenwoud misschien. Wij worden peter over een "Inga". Ik laat het werk over aan anderen deze keer. Thuis werk ik al genoeg in den hof.

Na een brunch vertrekken we terug als militairen in een vrachtwagen. En het weer onderweg valt hevig tegen. Het is niet alleen de regen maar vooral de wind die iedereen op een hoopje doet kruipen.

Zonder kleerscheuren kunnen we dan weer overstappen in de bus en rijden we richting Braziliaanse grens. We zijn gehaast om de **Iguazu watervallen** te zien.

Met een gedeelte van de groep verkennen we eerst de watervallen vanuit de lucht, de vlucht duurt slechts 8 minuten. Slechts 5 van de 275 watervallen behoren tot Brazilië, maar van hieruit krijgen we een indrukwekkend overzicht over bijna de volledige breedte van de Iguazu die zich uitstrekt over de volledige breedte van de Iguazu in de vorm van een verlengd hoefijzer. De watervallen, liggen verspreid over een lengte van 2,7km. En watervallen kunnen worden verkend dankzij een netwerk van wandelpaden en balkons.

De oorspronkelijke bewoners van dit gebied op de grens van Argentinië, Brazilië en Paraguay, kwamen naar de watervallen voor hun rituele begrafenisceremoniën en zij gaven de naam aan de rivier en de beroemde watervallen. Volgens een legende van Guarani-indianen zijn de Iguazuwatervallen de plek waar de wolken geboren worden. Aan elke kant van de landsgrenzen wordt het woordt verschillend gespeld. Iguazu in Brazilië, Iguazu in Argentinië en Iguassu in Paraguay – maar de betekenis blijft onweerlegbaar hetzelfde : I betekend water en guaçu betekent groot. : Grote rivier dus.

De watervallen liggen te midden van meer dan 230 000 ha regenwoud dat als nationaal park beschermd wordt. Het is moeilijk om de Iguazuwatervallen in woorden te vatten – ze overtreffen namelijk zowel de Niagara Falls de Victoria Falls in grootte en schoonheid. Het is een overweldigend natuurwonder, om uren zoniet dagen naar te kijken. Omdat de watervallen precies op de grens van twee landen liggen, is er een Argentijnse en een Braziliaanse kant. Aan Braziliaanse zijde beslaat het park 170 ha ten noorden van de oever van de Rio Iguazu, waarvan een groot deel niet voor toeristen toegankelijk.

De Mitre, de Belgrano en de Rivadavia zijn 3 watervallen aan de Braziliaanse zijde. Een regenjack was volgens de gids een must. Ook als het niet regent – en het regent hier gemiddeld 4 dagen per week – krijg je via de wind wel wat van het water bij de Garganta de Diablo of andere watervallen over je heen.

De gemiddelde hoogte van de watervallen bedraagt 65m. Afhankelijk van stroomrichting van de Iguazurivier, die zo'n 600 km naar het oosten der kustheuvels bij Curitiba inloopt, zijn er tussen de 150 en 300 watervallen, vele met beeldende namen als Adam en Eva, Kaïn en Abel, en De Drie Musketiërs (een muur van donderende water, 3 keer 60m hoge en 20m brede neerstortende watervallen).

De wandeling eindigt aan de **Posada das Cataratas**, een luxe hotel in koloniale stijl.

We trekken terug de grens over naar Argentinië en uiteraard is er een paspoortcontrole. In Argentinië is het van oktober tot februari wel een uur vroeger dan in Brazilië. Het is dan nog 40km voor we ons hotel bereiken, het **Sheraton hotel** vlakbij de watervallen gelegen binnen het Nationaal Park Iguazu.

Dag 16 : De Iguazu in Argentinië

Vandaag wacht ons de verkenning aan Argentijnse zijde van de meest indrukwekkende en meest "groene" waterval ter wereld. Korte wandelingen over houten plankenvloeren openbaren reuzachtige, leem meesleurende beken en leiden ons tot aan strategische punten.

Het Argentijnse park is met 67620 ha minder dan de helft in omvang van het Braziliaanse park, maar het is over het algemeen wat toegankelijker door de kilometers lange wandelwegen en paden die door het regenwoud lopen.

De uitkijktoren is hier een handig oriëntatiepunt. Voorbij de toren staan enkele restaurants.

De route **Circuito Superior** (bovenste wandelroute) duurt ruim een uur. De route voert over een in 2002 vernieuwde catwalk, met meer begroeiing (orchideën en bromelia's in verschillende soorten en omvang)

Bij de 2 grote watervallen Ramirez en Bosetti heb je een breed panorama van vrijwel de hele formatie, met het eiland San Martin ervoor en de begroeiing. Dit is zonder twijfel een van de mooiste plekjes aan de Argentijnse kant van de watervallen. De route voert verder, onder meer langs de watervallen Adam en Eva. Waarom die zo genoemd zijn, behoeft weinig uitleg. Kijk alleen maar eens naar de paradijselijke omgeving.

De uitzichten die zich van hieruit ontplooiën zijn een streling voor het oog en overtreffen de stoutste dromen. 275 watervallen vormen een brede waaier en storten zich met een apocalyptisch gebulder gemiddeld 60m naar beneden. Door de kracht van deze immense waterketel zijn de Iguazu-watervallen blijvend in een mysterieus wasemgordijn gehuld.

Met 1,5 miljoen bezoekers per jaar aan de watervallen is het vaak moeilijk om aan de massa in Iguazu te ontsnappen.

De looproute komt uit bij de grootste waterval aan deze kant van de rivier. Ook hier is het water bijna met de hand aan te raken. Verbazingwekkend om te constateren dat een relatief rustige rivier binnen enkele tientallen meters voor de val verandert in een dodelijk kolkende watermassa.

De reeks watervallen Salto Bosetti is genoemd naar een Zwitserse ontdekkingsreiziger, maar waren daarvoor gekend als de Santa Mariawatervallen. Ook de naam van een kortstondige Jezuïeten missiepost in de 17de eeuw. Zo'n 50 Jezuïeten garnizoenen met kerken, bibliotheken en slaapzalen, deels gebouwd om de indianen te beschermen tegen overvallen van slavenhandelaars - lagen verspreid in het oerwoud op de grens van Argentinië, Brazilië en Paraguay. Je hebt ook een fraai beeld van het Isla San Martin, waar enkele scènes van de film *The "Mission"* zijn opgenomen.

Uiteraard zijn de watervallen de hoofdattractie, doch ook het omliggend regenwoud met fauna en flora verdient terecht aandacht. Temidden zo'n 2000 verschillende struiken, planten en bomen begeleiden kleurrijke vlinders ons op de wandeling. Exotische flora, inclusief een aantal orchideeën, is overvloedig aanwezig.

Het is nog niet gedaan. We beginnen dan aan het **Circuito Inferior** (de onderste wandelroute).

Dit onderste circuit heeft alleen met de lagere ligging te maken en helemaal niets met de inferieure kwaliteit van de panorama's. Die zijn hier niet mis. Tijdens de wandeling van ruim een uur kom je langs balkons tot vrijwel tegen de watervallen, en sta je oog in oog met de watermassa die als een zondvloed op je afkomt. Je kunt je nauwelijks realiseren dat dit natuurgeweld onophoudelijk doorgaat, 24 uur per dag en alle dagen van het jaar.

Een waterdichte jas of poncho wordt aanbevolen, als je tenminste niet nat wil worden. Alhoewel je bij die tropische temperaturen en hoge vochtigheidsgraad eigenlijk al aardig nat bent.

De lagere route ligt fraai tussen de tropische begroeiing. Er zijn ook leguanen, salamanders, en overal vlinders, die soms zo tam zijn dat ze op je hand komen zitten.

In de toedrukte worden bijna om het kwartier een helikoptervlucht uitgevoerd, waardoor Iguazu wel een oorlogsfront lijkt. Milieuproblemen claimen dat het lawaai de vogels in het woud van streek maakt. Een aantal soorten zou daardoor zelfs eieren met mismaakte broedsel leggen. Men verzamelde langs Argentijnse kant al 12 000 handtekeningen tegen. Sinds 1997 vliegen de helikopters 750m boven de boomtoppen in een poging om het lawaai probleem te verminderen.

Zowel vanuit Argentinië als vanuit Brazilië kan je een kleddernat boottochtje maken naar het hart van de watervallen.

Er zijn verschillende boottochten mogelijk. Wij deden mee aan "**Het Grote Avontuur**". Eerst rijden we in open trucks 6km door de dichte jungle over de Sendero Macuco, genoemd naar een van de bijzondere bomen die hier groeien. Bij Puerto Mocona stap we over in een boot om 8 km stroomopwaarts op de Rio Iguazu te gaan, tot bij de watervallen.

Omdat de boten groter en stabiel zijn (dan in Brazilië), en omdat de watervallen aan de Argentijnse zijde van het ravijn liggen, kan je er veel dichterbij komen. Eerst gaan we richting Drie Musketers. Daarna gaat het nog verder met de San Martin watervallen, daar voel je de ware kracht van het stuifwater.

De sensatie is optimaal als de boot even onder één vlag water terecht komt en iedereen in één klap doorweekt is.

Een zonnebril kan van pas komen als bescherming tegen het ware zure stuifwater en op zonnige dagen ben je al snel droog.

Maar soms is een regenjas comfortabeler.

Spullen die niet nat mogen worden laat je best achter voor je aan boord gaat.

Dieren die je misschien kan zien :

- de groene ijsvogel (*Choroceryle americana*) met een smaragdgroen verendek
- zwarte aalscholvers
- Scharlaken ara's, de meest gewone van de Zuid-Amerikaanse papagaaien, die niettemin ook in aantal teruglopen, als gevolg van ontbossing en jacht
- Levendige doodshoofdaapjes met een buitengewoon lange grijpstaart, en een opvallende gezichtstekening

Dag 17 : Iguazu-Buenos Aires

Deze morgen trekken we nogmaals richting de Iguazuwatervallen. We nemen het treintje dat helemaal naar **Garganta del Diablo** station rijdt.

De Garganta del Diablo (Duivelskeel) is 's werelds grootste waterval gemeten naar de hoeveelheid water die er per seconde doorheen stroomt.

Hoe groot de kracht van de rivier is, moge blijken uit de overblijfselen van eerdere loopbruggen, die in de jaren 70 en 80 zijn gebouwd. In het voorjaar van 1992 sloeg de laatste kapot. De nieuwe catwalk dateert van 2002.

Naarmate je verder loopt, nemen de wolken condens en het zware geruis van het neerstortende water sterk toe. Het uitkijkpunt biedt een adembenemend schouwspel.

Met een oorverdovend kabaal en gigantische waterwolken dondert de rivier de Garganta del Diablo in. Als de wind niet te sterk is en het water je het zicht niet beneemt, zie je aan de overkant Brazilië liggen met als oriëntatiepunt de Posada das Cataratas.

Bij de Garganta del Diablo (Duivelskeel) stort gemiddeld 1750m³ water per seconde om je heen 70m naar beneden. Een plastic zak is nodig om je camera bij dit deel van de watervallen tegen het stuifwater te beschermen is een pure noodzaak. In het zonlicht staan er regenbogen over het water. Niet voor niets wordt gezegd dat Argentinië voor de mooiste effecten zorgt en Brazilië geld vraagt om er naar te mogen kijken.

Aan deze waterval, wiens naam 'keel van de duivel' betekent, lijkt het alsof het water op oorverdovende wijze naar de diepste der aarde wordt gezogen.

Er is nog alleen de weg terug en rond de middag vliegen we terug naar **Buenos Aires**.

Op deze laatste avond van onze reis dineren we in een typisch Argentijnse sfeer. En we krijgen een totaal show te zien in een van de beste tango theaterzalen van Buenos Aires : **La Ventana** (aan de Balcarce in Montserrat).

Er mocht echter niet worden gefilmd.

Dag 18 : Buenos Aires-Frankfurt

Na het ontbijt maken we een city tour door Buenos Aires.

Buenos Aires, wel de federale hoofdstad van, maar nadrukkelijk niet kenmerkend voor Argentinië. Want buiten de grenzen van groot-Buenos Aires begint een compleet andere wereld: die van pampa's en bergen, van gauchos en hereboeren.

Zo hebben de vele wijken, 'barrio's' genoemd, elk huneigen geschiedenis.

Eerst trekken we naar "**El cementerio de la Recoleta**". Een wandeling over de begraafplaats van Recoleta is als een gang door de Argentijnse geschiedenis. De begraafplaats bevindt zich naast de kerk van Pilar. De platte grond is uitgelegd als een kleine stad met een brede hoofdstraat, waar de architectonische opvallende familie graven liggen van de meest vooraanstaande Argentijnse persoonlijkheden en hun families.

Toch is er één graf dat de meer bezoekers trekt dan alle andere samen, hoe nauw het staatje ook is : het graf van Maria Eva Duarte de Perón. Het graf is een bedevaartplaats geworden. Het gewone volksmeisje hoort eigenlijk niet thuis op deze elitaire begraafplaats. Met zo'n 10 000 dollar gemiddeld voor 3 m² is dit verreweg de duurste grond in Buenos Aires. Er liggen inmiddels zo'n 6000 mensen begraven en er is voorlopig geen plaats meer.

Recoleta zelf, de wijk aan de noordkant van het centrum van Buenos Aires is ruim opgezet, met veel parken en veel groen. De betere kant van Buenos Aires. Niet zo veel echte winkelstraten, maar wel veel dure merkwinkels, antiquairs, modeboekties, kunstgallerijen en veel smaakvol ingerichte cafés en restaurants.

Zo komen we dan op de **Avenida 9 de Julio**, die met haar 140m breedte de breedste laan ter wereld is. Die dwars door de hoofdstad loopt en maar liefst negen banen telt met op de middenbanen wel 2 maal 8 rijvakken. En op de parallelbanen nog eens twee tot 3 banen aan iedere kant. Oversteken buiten de zeebrapaden is spelen met je leven.

De plek waar de **Teatro Colón** staat aan de Avenida 9 de Julio is het levedigste stuk. Van de vroege ochtend tot middernacht, en soms nog een paar uur later, raast het verkeer over de uitzonderlijk brede verkeersader. Bij de obelisk komen grote straten samen, zoals de drukke Avenida Corrientes en de noorderlijke diagonaal Avenida Roque Sáenz Peña.

In de volkswijk **San Telmo** bieden verschillende, vooral op toeristen gerichte restaurants een diner met tangoshow door professionele dansparen. Maar het is nu vooral de wijk van vele kunstenaars. De statige herenhuisen doen dienst als pension, zijn opgedeeld in kleinere wooneenheden, of bieden onderdak aan de een of andere instelling. Veel kunstenaars hebben er hun atelier.

De wijk **La Boca** is een vast onderdeel van elk toeristisch bezoek. Het is een echte volkswijk uit de 18de en 19de eeuw. La Boca is de kleurrijke wijk van de immigranten. Nadat ze met de boot aankwamen, bouwden ze huneigen huizen met zwerfhout en golfplaten. La Boca ligt aan de zuidkant van de oude stad en is tevens de bakermat van de tango.

Er zijn straatvoorstellingen met dans en muziek. En natuurlijk profiteren de winkels rondom volop van de busladingen toeristen die dagelijks naar deze oorspronkelijke plek komen.

Maar La Boca is ook de thuisbasis van de **Boca Juniors**. La Boca is Boca Juniors en Boca Juniors is Maradona, de beroemdste speler van de club. Maradona is de held van Argentinië, maar hier in deze wijk heeft hij nagenoeg de status van heilige bereikt. Het stadion van Boca Juniors – La Bombonera (de bonbondoos) vanwege de merkwaardige vorm – staat midden in de volkswijk.

Buenos Aires is een stad die bezoekers in hun armen sluiten vanwege haar charme, haar ingetogenheid, haar klasse, ook al hebben de jaren van economische crisis en politiek geweld hun sporen nagelaten. Het Parijs van het zuiden wordt ze dikwijls genoemd.

In de sloppenwijken van Buenos Aires, de **villas miseria**, wordt doorgaans geen honger geleden, maar daar is dan ook alles mee gezegd. De verpaupering van de midden- en lagere klassen als gevolg van de aanhoudende crises hebben ook een einde gemaakt aan de gunstige en unieke reputatie die Buenos Aires in Latijns Amerika had als een van de veiligste hoofdsteden.

Nadrukkelijk wordt gewaarschuwd voor de onveiligheid in sloppenwijken, zoals de villa miseria achter het **Retiro-station**. Deze is gebouwd in de schaduw van de verhoogde autosnelweg die in de jaren zeventig dwars door Buenos Aires is aangelegd.

Ons hotel ligt aan de Avenida 9 de Julio, de verkeersader van Buenos Aires,

Maar op de middag zit ons bezoek in Argentinië er op en rest ons alleen nog de terugvlucht naar Europa.

Dag 19 : Frankfurt-Brussel

Aankomst in Frankfurt en aansluitend doorverbinding per lijnvlucht van LUFTHANSA naar Brussel. Aankomst in de luchthaven van Brussel Nationaal.

***** THE END *****

Bibliografie :

Reisprogramma Anders dan Anders 2004
Reisgids/begeleider (AdA)
Wist U datjes, AdA reisleider Tore Content
Kosmos Reisgids : Trail & Trekking, Zuid-Amerika 2000 (handboek voor de avontuurlijke wereldreiziger)
Argentinië Dominicus Eerste druk 2004
National Geographic magazine januari 2004
Ontmoeting met de Horizon : Vuurland Kaap Hoorn (1997)
Ontmoeting met de Horizon : Patagonië (1997)
Touring Argentina : Península Valdés – Puerto Madryn – Puerto Pirámide Editie 2000
Touring Argentina : Glaciers Editie 2000
Touring Argentina : Misiones Editie 2000
PictureCd IP Imagen Patagonia
www.nrc.nl/W2/Lab/Profiel/Argentinië/
www.reisomdewereld.nl/zuidamerika/argentinië.html
www.andersreizen.nl/verslag/ar01n01.html